

ingyenes időszak után a felhasználók közül csak 65 kívánta volna fenntartani évi 70 dollárért előfizetését. Ily módon az összköltségeknek csak 15%-a folyt volna be, s a szolgáltatás gazdaságilag lehetetlenné válik. A 65 felhasználót ekkor átvette a két stockholmi intézmény, amelytől ráadásul jobb (több adattáron alapuló) információkat kaptak.

A stockholmi központ

- képzési és továbbképzési finn információs dolgozókat;
- ellenőrzi a Helsinkiből kapott kódolt profilokat;
- beépíti a profilokat a megfelelő adattár visszakereső rendszerébe;
- feldolgozza a bejövő szalagokat;
- az outputot megküldi a helsinki központnak;
- a szolgáltatást leszámolja a helsinki központnak,

A helsinki központ

- piackutatást végez és tartja az ügyfelekkel a kapcsolatokat;
- megfogalmazza a profilokat;
- kódolja a profilokat;
- a listákat (output) hetenként szétküldi;
- biztosítja a dokumentum-hátteret;
- számláz a felhasználóknak.

A szolgáltatás iránt leginkább az ipari vállalatok érdeklődnek (a felhasználók 54%-a). Az SDI-szolgáltatás jelenleg 14 adattáron alapul s a profilok többsége egynél több adattáron fut.

Ez a munkamegosztás természetesen megtakarítást eredményez a helsinki központnál. A közvetítő intézmény létét több szempont indokolja: a használó számára jó, ha viszonylag közel és anyanyelvén tárgyalhat az összekötővel, a dokumentumok biztosítása is gyorsabb és egyszerűbb így. A piackutatás és a felhasználók képzése csak közvetítő útján oldható meg gazdaságosan.

Retrospektív keresésre a svéd és dán intézmények mellett alkalmanként brüsszeli közvetítéssel a kaliforniai Lockheed rendszert is igénybe veszik, bár itt a vonalköltségek igen magasak.

A „parazitizmus” mellett a helsinki központ – elsősorban képzési és bemutatási célokra – fenntart egy on-line rendszert az INIS kumulált szalagjai alapján.

/Tidskrift för Dokumentation, 31. k. 1. sz. 1975. p. 19–21./

Sárdy Péter

A Regensburgi Egyetemi Könyvtár első tapasztalatai a mikrofilmplap katalógusokkal

Az Egyetemi Könyvtár 1974 májusában döntötte el a COM katalógus kiadását, miután hosszas megbeszéléseket folytattak COM vállalatokkal, és programtechnikai

előkészületek történtek. A kultuszminisztérium megmondásai és a kezdet nehézségei késleltették a katalógus megjelenését 1974 decemberéig. Az első összesített katalógus példány december 17-én jelent meg, majd január elején a többi másolat.

1975. márciusában, a második összesített katalógus kiadása sem volt még problémamentes. A 83 mágnesszalag tekercsből nyolcat újra kellett készíteni, egyet pedig csak a második generációból lehetett filmezni.

A felmerülő hibák okát nem lehetett egyértelműen megállapítani. Egy részük a mágnesszalag gyártási hibájából származott. A hibák általában csak a nagy tömegű adat esetében jelentkeztek.

A szervíz-szerződés értelmében a FEG (*Flug-Elektronik Gesellschaft*) viseli az anyag és karbantartási költségeket a hibájukból elveszett adatokért. Ha nem tudják a vállalt határidőt betartani, akkor az Egyetemi Könyvtár jogosult a filmezést más vállalatnál elkészíttetni.

A GAF cég 20 olvasókészüléket szállított (GAF 7800) 1975 márciusában, és további 10 NCR, 10 Kingcom készülék is beérkezett. A bérleti díj gépenként és havonta 31,40 DM.

A felhasználók a mikrofilmplap-katalógust meglepően pozitívan fogadták, ami érthető, mivel kezelése nagy kényelmet jelent. Nincs eldöntve az a probléma, hogy a zöld, vagy a szürke színű képernyő előnyösebb a szemnek. Egyesek szeme a zöldre, másoké a szürkére érzékeny, a többségnek azonban mindkét szín megfelel.

A katalógus-másolatok számának szükségtelen megemlése miatt úgy helyeztek el négy olvasókészüléket, hogy a középpontban felállított forgatható mikrofilmplap-tároló ülve elérhető legyen. 283 filmplapból álló katalógusnál kevés a valószínűsége annak, hogy azonos filmplapot többszörösen igényelnek.

A filmképen látható írás minősége a 48-szoros kicsinyítés ellenére kifogástalan. Az esetleges előhívási foltok, vagy élettenségek nem befolyásolják az olvashatóságot. A katalógusok intenzív használata ellenére sem tűnnek el a filmplapok.

A katalógus egyes részeiből szükséges papírnagyítások készítése egyelőre csak nehezen oldható meg, mert a rendelkezésre álló Fuji nagyítógéppel csak 24-szeres nagyítások készíthetők. Kívánatos lenne egy olyan nagyítógép, amelyet a felhasználók maguk egyszerűen kezelhetnének.

Az első tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a mikrofilmplap-katalógusra történő átmenet a könyvtárosok és a felhasználók részéről egyaránt surlódásmentesebben ment végbe, mint annak idején a kötetkatalógusok bevezetése.

/A B T Informationen, 1975. 17. sz. július 15. p. 20–23./

Gara Andor